รีวิว
กิติพงษ์ ฤทธิบุตร

XTreePro Gold 2.0
คุณค่าดุจดั่งทองคำ

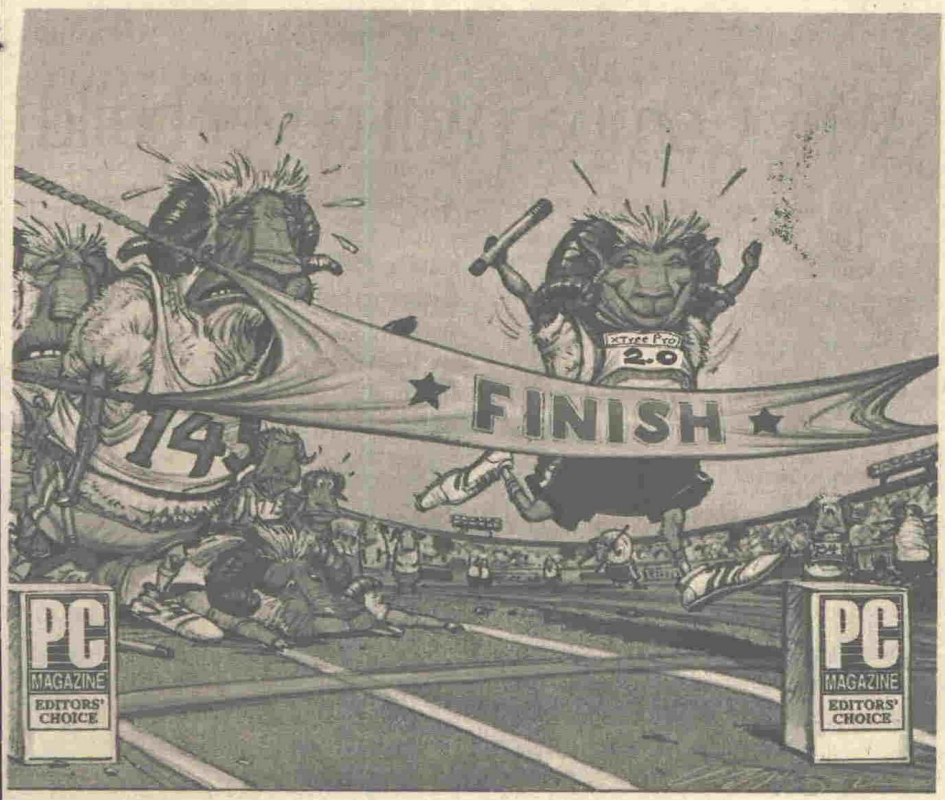

ที่สุดของที่สุดในดอสเชลล์ ที่มืออาชีพทดสอบแล้วว่า ทรงประสิทธิภาพยิ่งกว่าใคร ในการจัดการไฟล์และดิสค์

ขออนุญาตเริ่มต้นด้วยการใช้ภาษาต่างประเทศว่า (คงจะไม่ตำหนิกันนะครับ) ''XTreePro Gold is fast, flexible and powerful.'' จากบทวิเคราะห์โปรแกรมประเภทดอสเชลล์โดยทีมงาน PC Labs ซึ่งตีพิมพ์ในนิตยสาร PC Magazine ฉบับประจำวันที่ 12 มิถุนายน 1990 ในบทความเรื่อง ''Playing the DOS Shell Game'' เรียบเรียงโดย Bruce Brown เพื่อชี้ให้เห็นว่าประโยคดังกล่าวผ่านการพิสูจน์จากทีมงานที่ได้รับความเชื่อถือในด้านการวิเคราะห์ วิจารณ์ธุรกิจคอมพิวเตอร์ในสหรัฐอเมริกามาแล้วเป็นอย่างดี แต่ผมไม่ต้องการให้ผู้อ่านเชื่อในทันที อยากให้ลองพิสูจน์ด้วยประสบการณ์จริงๆของตนเอง

แม้ว่าการทดสอบโปรแกรมดอสเชลล์ครั้งนี้ XTreePro Gold มิใช่โปรแกรมเดียวที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็น ''Editor's Choice'' แต่ผลจากการวิเคราะห์ขีดความสามารถของโปรแกรมเกี่ยวกับการจัดการไฟล์และดิสค์ (File and Directions management) และการให้เครื่องมือช่วยในการจัดการไฟล์และดิสค์ (Additions to a user's tool set) นั้นปรากฏว่ามีเพียง XTreePro Gold เท่านั้นที่ได้คะแนนสูงสุด ทั้ง ๆ ที่รุ่นที่ใช้ทดสอบเป็นรุ่น 1.31 ต่อมาได้ออกรุ่น 1.4 ก่อนที่จะปรับปรุงถึงรุ่น 2.0 ในขณะที่ PC Tools Deluxe โปรแกรมยอดนิยมอีกตัวหนึ่งยังเป็นเวอร์ชันเดิม (6.0) เมื่อเป็นเช่นนี้ก็คงจะสิ้นข้อสงสัยกันเสียทีว่า XTreePro Gold 2.0 คือที่สุดของที่สุด.....จริงหรือไม่

แนะนำตัวก่อน

คราวนี้เราจะทำความรู้จักกับโปรแกรมดอสเชลล์ที่ชื่อว่า 'XTreePro

Gold' กันดีกว่า เมื่อทำการติดตั้ง โปรแกรมนี้จะกินเนื้อที่ในฮาร์ดดิสก์ประมาณ 800 เคสำหรับเวอร์ชัน 1.31 แต่ถ้าเป็นรุ่นใหม่ 2.0 ต้องใช้เนื้อที่ประมาณ 1,436 เคหรือราว 1.4 เมกะไบต์กว่า ๆ เพราะได้เพิ่มเติม Viewers ส่วนแสดงข้อมูล (Content) รูปแบบต่าง ๆ ที่อยู่ในไฟล์ เช่น '.DBF' (ดีเบส) หรือ '.WK1' (โลตัส 1-2-3) เป็นต้น

เนื่องจาก XTreePro Gold เป็นโปรแกรมประเภทดอสเชลล์ จึงสามารถทำหน้าที่แทนดอสได้ โดยใช้คำสั่งเหมือนกับเอ็มเอสดอส แต่จะต่างกันตรงวิธีการแสดงชุดคำสั่งและการเรียกใช้งานคำสั่งเหล่านั้น ซึ่งมีทั้งหมด 15 ชุดดังตารางที่ 1

สำหรับหน้าที่ของคำสั่งแต่ละชุดหาดูได้ทั้งจากคู่มือดอสหรือ XTreePro Gold

นอกจากนี้ XTreePro Gold ยังมีคำสั่งอื่นที่ทำหน้าที่ได้พิเศษกว่าดอส ได้แก่

- การตรวจดู (View) โครงสร้างไดเรคทอรีของดิสก์ แสดงรายชื่อไฟล์ในลักษณะโครงสร้างแบบต้นไม้ (tree structure) และสามารถพิมพ์ออกทางเครื่องพิมพ์ได้
- สามารถเรียกใช้ (log up) ไดรฟ์พร้อม ๆ กันถึง 26 ตัว (ถ้ามีเนื้อที่หน่วยความจำเพียงพอ) และแสดงไฟล์ทั้งหมดที่อยู่ในไดรฟ์ต่าง ๆ
- ป้องกันไฟล์ที่ไม่ต้องการให้เคลื่อนย้ายหรือลบทิ้ง
- สามารถตรวจข้อความ (contents) ของไฟล์ทุกไฟล์จากทุก ๆ ไดเรคทอรีได้อย่างสะดวก โดยแสดงให้เห็นขนาด วันที่ แอตทริบิวต์หรือไม่ก็ได้ และยังแสดงชื่อไฟล์ด้วยการเรียงลำดับ (sort orders) ได้หลายแบบ
- สามารถตรวจไฟล์ที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมโลตัส 1-2-3, ดีเบสหรือเวิร์ดโปรเซสเซอร์ รวมทั้งค้นหา (search) ข้อความ (text strings) ที่ต้องการจากไฟล์ที่กำลังแสดงให้เห็นบนจอภาพ
- สามารถกำหนดชนิดของไฟล์ (file specifications) ได้พร้อมกันถึง 16 แบบ ทำให้สามารถตรวจส่วนประกอบของไฟล์ได้หลายแบบ และกำหนดชนิดของไฟล์ที่ไม่ได้แสดงให้เห็นบนจอภาพ
- เคลื่อนย้ายไฟล์หรือกลุ่มของไฟล์จากไดเรคทอรีที่ใช้งานอยู่ไปเก็บไว้ในไดเรคทอรีอื่นได้ ไม่ว่าบนดิสก์ตัวเดียวกันหรือดิสก์ตัวอื่นที่ระบบเรียกใช้ไว้แล้ว (เป็นวิธีที่เร็วกว่าการใช้คำสั่ง 'Copy')
- สามารถเรียกใช้โปรแกรมอื่นหรือแบตช์ไฟล์ต่าง ๆ ด้วยการใช้แอพพลิเคชั่นเมนู
- สามารถค้นหาข้อความที่ต้องการจากไฟล์ที่กำลังใช้งานและไฟล์อื่นที่กำหนดไว้
- ยอมให้ผู้ใช้แบ่งจอภาพ (split display window) เพื่อสร้างพื้นที่ใช้งานบนจอภาพ เช่น เพื่อการเปรียบเทียบรายการบนดิสก์คนละตัวหรือไดเรคทอรีที่ต่างกัน
- สามารถตัดต่อ (graft) ไดเรคทอรีโดยการย้ายไดเรคทอรีย่อยของไดเรคทอรีหนึ่งไปไว้ในไดเรคทอรี (parent directory) อื่นที่ต้องการ
- สามารถลบไดเรคทอรี (prune) ที่ไม่ต้องการออกจากโครงสร้างไดเรคทอรีได้ ซึ่งส่งผลให้ระบบลบไดเรคทอรีย่อยและไฟล์ที่อยู่ในไดเรคทอรีนั้นออกไป
- สามารถเปิดไฟล์และรันโปร-

ตารางที่ 1 ชุดคำสั่งของ XTreePro Gold ที่ใช้งานแทนดอสได้

คำสั่งของดอส	คำสั่งของ XTreePro Gold
DIR	แสดงชื่อไฟล์ไว้ในไฟล์วินโดว์แล้ว
DEL	Delete ใน File commands
COPY	Copy ใน File commands
FORMAT	Alt/F2 format ใน Directory commands
XCOPY	Alt/Copy ใน File commands
TYPE	View ใน File commands
REN	Rename ใน File commands
MKDIR	Makedir ใน Directory commands
RMDIR	Delete ใน Directory commands
CHDIR	ใช้คีย์เคอร์เซอร์ชี้ชื่อไฟล์ที่ต้องการในไดเรคทอรีวินโดว์
PRINT	Print ใน File commands
VOL	จะแสดงไว้ให้เห็นในจอภาพหลัก
LABEL	Volume ใน Directory commands
ATTRIB	Attribute ใน File commands
DATE, TIME	New date ใน File commands

แกรมที่ไฟล์ข้อมูลนั้นต้องการ (associated application) ได้ โดยไม่ต้องเรียกใช้โปรแกรมหลักก่อน

– เลือกไดเรคทอรีปลายทาง (destination directory) ด้วยเมาส์หรือแป้นพิมพ์ โดยไม่ต้องใส่ชื่อ path เมื่อเรียกใช้คำสั่ง 'Copy' หรือ 'Move'

– ซ่อนไดเรคทอรีที่ต้องการและไม่ให้แสดงชื่อไดเรคทอรีนั้นใน directory tree

– สามารถเปลี่ยนเท็กซ์เอดิเตอร์เพื่อใช้แทนเอดิเตอร์ของ XTreePro Gold ได้

– พิมพ์รายชื่อ (catalog) ของไฟล์ที่อยู่บนดิสก์หรือโครงสร้างของ directory tree ออกทางเครื่องพิมพ์ได้

– เรียกใช้คำสั่งของดอสจาก XTreePro Gold ได้อย่างสะดวก โดยไม่ต้องออกจากการทำงานของ XTreePro Gold

– สามารถเก็บประวัติการเรียกใช้คำสั่งแต่ละชุดที่เคยเรียกใช้ได้ถึง 16 รายการ

– เปลี่ยนแปลงวันที่และเวลาของไฟล์ได้

– แสดงรายการชุดคำสั่งแบบ quick reference help screen เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเลือกคำสั่งที่ต้องการใช้งานได้สะดวก

– ยอมให้ผู้ใช้เปลี่ยนชื่อของไดเรคทอรี

หากต้องการรันโปรแกรม XTreePro Gold เราคงจะต้องพิจารณาระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ว่าเหมาะสมที่จะใช้โปรแกรมนี้ได้ไหม เพราะการใช้งาน XTreePro Gold เราควรใช้ระบบเครื่องดังนี้

– หน่วยความจำแรมอย่างน้อย 256 เค (มากกว่านี้ก็ยิ่งดี)

– ใช้เอ็มเอสดอสหรือพีซีดอสตั้งแต่เวอร์ชัน 3.1 ขึ้นไปเป็นระบบปฏิบัติการ

– เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ไอบีเอ็มคอมแพตทิเบิล 100% รวมถึงไบออสและฟังก์ชันต่าง ๆ จะต้องมีลักษณะการทำงานเหมือนกับข้อกำหนดในคู่มือ IBM Technical Reference และ IBM DOS 3.1 Technical Reference

วิธีติดตั้งโปรแกรม XTreePro Gold

โปรแกรม XTreePro Gold 2.0 บรรจุอยู่ในดิสเกตต์ขนาด 5 1/4 นิ้ว จำนวน 4 แผ่น การติดตั้งในฮาร์ดดิสก์ให้ใส่แผ่นที่ 1 (1/4) ไว้ในไดรฟ์ A เสร็จแล้วพิมพ์

A: install <Enter>

หลังจากนั้นจะปรากฏข้อความบนจอภาพเพื่อติดต่อกับผู้ใช้ ดังรูปที่ 1

รายการแรกคือ 'INFORMATION' เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการติดตั้งโปรแกรมเพิ่มเติม โดยแสดงข้อความเกี่ยวกับวิธีเรียกใช้รายการนี้ไว้ที่บรรทัดสุดท้ายของจอภาพ (ข้อความในบรรทัดนี้จะเปลี่ยนแปลงตามรายการที่มีแถบสว่างปรากฏ) ถ้าไม่ต้องการก็เลื่อนแถบสว่างไปยังรายการต่อไป

รายการที่สองและสามเตรียมไว้ให้ผู้ใช้กำหนดไดรฟ์และไดเรคทอรีที่ต้องการจะติดตั้ง XTreePro Gold โดยโปรแกรมจะกำหนดค่าเริ่มต้น (default) เป็นไดรฟ์ C และไดเรคทอรี \XTGOLD ตามลำดับ ซึ่งเราสามารถเปลี่ยนแปลงรายการได้ตามต้องการ แล้วทำตามขั้นตอนในบรรทัดสุดท้ายของจอภาพ

รายการที่สี่เป็นการกำหนดตำแหน่งของไดเรคทอรีที่สามารถเรียกใช้ XTreePro Gold ได้ ค่าที่กำหนดให้คือ 'No' ถ้าเลือกใช้ตามนี้ก็จะสามารถเรียกใช้โปรแกรมได้เฉพาะ จากไดเรคทอรี '\XTGOLD' (หรือชื่ออื่นที่ได้ทำการเปลี่ยน) เท่านั้น แต่เราควรเปลี่ยนค่านี้ให้เป็น 'YES' (ทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในบรรทัดสุดท้ายของจอภาพ) เพื่อเรียกใช้ XTreePro Gold ได้จากไดเรคทอรีแรกของระบบ (root directory) โดยโปรแกรมจะสร้างไฟล์ 'XTGOLD.BAT' ไว้ในไดเรคทอรี

เมื่อเลือกรายการข้างต้นเสร็จแล้ว

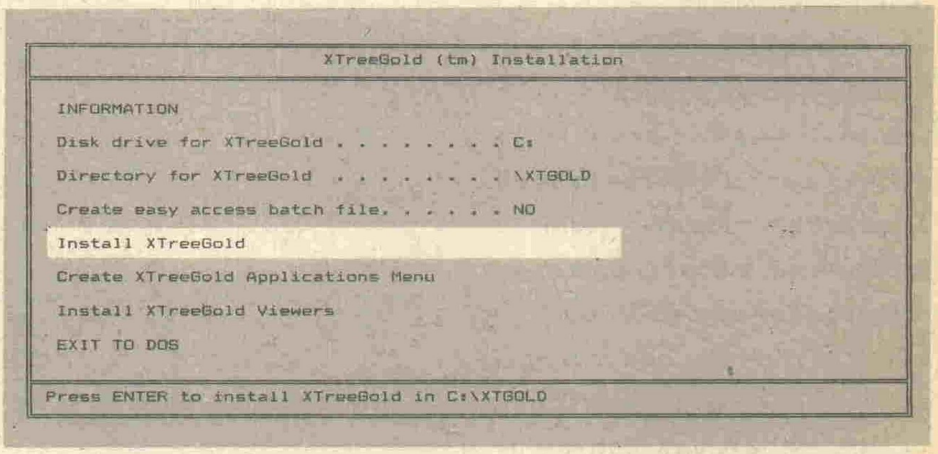

รูปที่ 1 แสดงจอภาพโปรแกรม Install ของ XTreePro Gold

ให้เลือกรายการที่ห้าคือ 'Install XTree-Gold' เพื่อติดตั้งโปรแกรมชุดนี้เก็บไว้ในฮาร์ดดิสก์ ระบบจะทำการติดตั้งโปรแกรมให้โดยอัตโนมัติ เราเพียงแต่คอยทำหน้าที่เปลี่ยนแผ่นดิสก์ที่ระบบต้องการเท่านั้น (ระบบจะแสดงข้อความบนจอภาพให้ทราบเมื่อต้องการเปลี่ยนดิสเกตต์แผ่นใหม่) ในขั้นตอนของการติดตั้งระบบจะใช้ดิสเกตต์ 2 แผ่น (คือแผ่น 1/4 และ 2/4) หลังจากผ่านขั้นตอนนี้เราสามารถจะหยุดหรือเลือกทำรายการอื่นที่เหลือต่อไป

ส่วนรายการที่หกจะทำหน้าที่สร้างแอพพลิเคชั่นเมนูให้ผู้ใช้โดยอัตโนมัติ หากเลือกรายการนี้ระบบจะทำการตรวจสอบโปรแกรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในฮาร์ดดิสก์ แล้วเลือกไฟล์หรือโปรแกรมบางชุดเพื่อสร้างเป็นเมนูให้เรียกใช้ได้สะดวกขึ้นด้วยการกดแป้นลูกศรเลือกรายการที่ต้องการ แล้วกดแป้น <Enter> (สำหรับเรื่องของแอพพลิเคชั่นเมนูจะกล่าวถึงอีกครั้งในช่วงต่อไป)

รายการที่เจ็ดบนเมนู installation ก็คือการติดตั้ง Viewers ซึ่งจะทำหน้าที่แสดงข้อความ (contents) ต่าง ๆ ในไฟล์ที่เลือกไว้ โดย XTreePro Gold 2.0 ได้เพิ่มเติม Viewers จากเวอร์ชันเดิมอีกหลายตัวทีเดียว ทั้งส่วนแสดงข้อความของไฟล์ที่สร้างจากโปรแกรมประเภทฐานข้อมูล สเปรดชีต หรือเวิร์ดโปรเซสเซอร์ ถ้าเลือกรายการเหล่านี้ระบบจะบอกให้ใส่ดิสเกตต์แผ่นที่ 3 และ 4 (3/4 และ 4/4) ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อเลือกใช้รายการนี้แล้วเราสามารถติดตั้งเฉพาะ Viewers ที่ต้องการใช้งานเท่านั้น วิธีการหรือขั้นตอนการเลือกดูได้จากรายการที่แสดงไว้ในบรรทัดสุดท้ายของจอภาพเช่นเดียวกัน

หากเราเรียกใช้โปรแกรม 'Install' ของ XTreePro Gold แล้วเกิดเปลี่ยนใจ (จะด้วยสาเหตุใดก็ตาม) เราสามารถยกเลิกการทำงานโดยเลือกรายการสุดท้ายของเมนู installation คือ 'EXIT TO DOS' ระบบจะยกเลิกการทำงานของโปรแกรมติดตั้ง XTreePro Gold แล้วคืนการควบคุมระบบให้แก่ดอส

โฉมหน้า XTreePro Gold

หลังจากติดตั้งโปรแกรม XTree-Pro Gold เรียบร้อย และต้องการจะใช้งาน เราก็พิมพ์ชื่อโปรแกรมดังนี้

C: \XTGOLD\XTGOLD <Enter>

คำสั่งนี้คือการเรียกใช้โปรแกรม 'XTGOLD.EXE' จากไดเรคทอรีของตัวโปรแกรมเลยคือ XTGOLD แต่ถ้าเลือกรายการ 'create easy access batch file' และเปลี่ยนค่าให้เป็น 'YES' ขณะติดตั้ง เราสามารถเรียกใช้ 'XTGOLD.EXE' ได้จากไดเรคทอรีแรก โดยเรียก

C: XTGOLD <Enter>

การแสดงผลจะปรากฏจอภาพหลักของ XTreePro Gold ดังรูปที่ 2 จะเห็นว่าจอภาพถูกแบ่งออกเป็น 8 ส่วน เพื่อแสดงข้อความต่าง ๆ ดังนี้

– ส่วนแรกที่อยู่บรรทัดบนสุดเป็นส่วนแสดง path ที่ระบบกำลังติดต่อด้วย (path Identification line) และรายการ (menu) ของชุดคำสั่งใน XTree-Pro Gold สามารถเรียกใช้ได้ในแบบของพูลดาวน์เมนู (เมื่อกดแป้น <F10>) พร้อมกับแสดงวันที่และเวลาไว้ด้วย

– ส่วนที่สองเรียกว่าไดเรคทอรีวินโดว์สำหรับแสดงโครงสร้างของดิสก์ สามารถเลือกไดเรคทอรีที่ต้องการด้วยการใช้แป้นลูกศร

– ส่วนที่สามแสดงรายชื่อไฟล์ภายในไดเรคทอรีที่เลือกไว้ (มีแถบสว่างปรากฏบนชื่อไดเรคทอรี) ซึ่งส่วนนี้ XTreePro Gold เรียกว่าไฟล์วินโดว์ เราจะกดแป้น <Enter> เลือกชื่อไฟล์ที่ต้องการ เมื่อแถบสว่างในไดเรคทอรีวินโดว์นั้นย้ายมาอยู่ในไฟล์วินโดว์ เราสามารถเลือกไฟล์ที่ต้องการด้วยการกดแป้นลูกศร

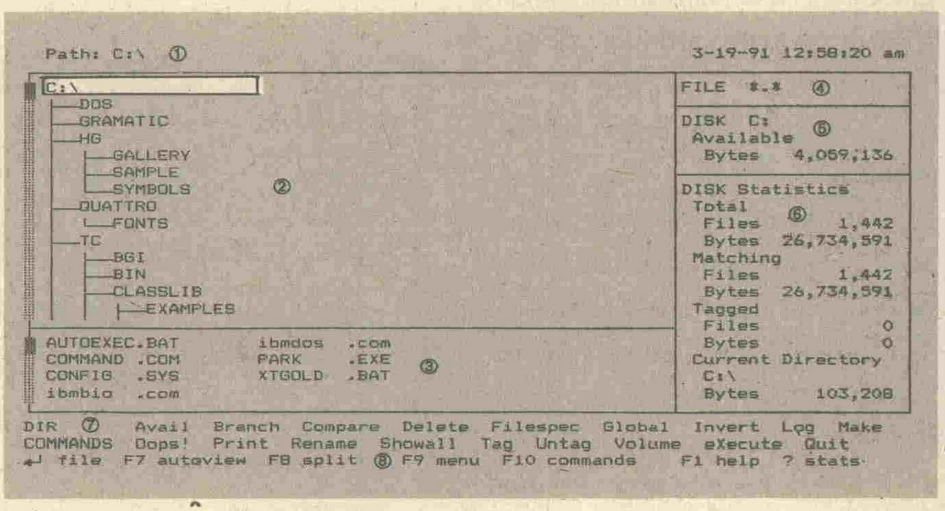

รูปที่ 2 แสดงจอภาพหลักของ XTreePro Gold

ปกติแล้วไฟล์วินโดว์ที่แสดงบนจอภาพหลักจะเป็น Small File window เราสามารถสั่งให้แสดงรายชื่อไฟล์โดยขยายวินโดว์ในส่วนนี้ออกไปอีก จึงต้องใช้พื้นที่ในส่วนของไดเรคทอรีวินโดว์ ซึ่งเราจะเรียกใช้ไฟล์วินโดว์ในลักษณะนี้ด้วยการกดแป้น <Enter> (บางทีเรียกว่า Expanded File window) หรือเรียกใช้คำสั่ง 'Showall' จาก Directory commands (เรียกว่า Showall File window) หรือใช้คำสั่ง 'Global' ใน Directory commands (เรียก Global File window)

– ส่วนที่สี่คือ File Specification box ใช้แสดงประเภทของไฟล์ที่เลือกไว้ (File specification) เราสามารถเรียกคำสั่ง 'File spec' เพื่อกำหนดประเภทของไฟล์ที่ต้องการจากไดเรคทอรีวินโดว์ ประเภทของไฟล์ที่โปรแกรมกำหนดไว้จะมีเครื่องหมาย wild card (* *) หมายความว่ารายชื่อไฟล์ที่แสดงไว้ในไฟล์วินโดว์คือไฟล์ภายในไดเรคทอรีที่เลือก หากต้องการกำหนดให้เป็นอย่างอื่นก็สามารถทำได้ถึง 16 ชนิดในแต่ละครั้ง

– ส่วนที่ห้าเรียกว่า Disk Specification box ทำหน้าที่แสดงข้อมูลของดิสค์ที่กำลังใช้งาน เช่น ชื่อไดรฟ์ (drive ID), ชื่อโวลุ่ม (Volume label:) และจำนวนเนื้อที่ว่าง (เป็นไบต์) ข้อมูลส่วนนี้จะต้องปรับแก้ทุกครั้งที่มีการเรียกใช้ดิสค์ครั้งใหม่

– ส่วนที่หกแสดงข้อมูลของดิสค์และไดเรคทอรีที่กำลังใช้งาน เรียกว่า Statistics box ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนไฟล์และเนื้อที่ที่ใช้เก็บ พร้อมทั้งแสดงข้อมูลประเภทของไฟล์ที่เลือกไว้ (matching files) และไฟล์ที่ถูกเลือก (tag files) เพื่อใช้งานต่อไป ถ้าเราต้องการรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลของดิสค์มากกว่านี้ก็สามารถเรียกใช้คำสั่ง '7 stats' จาก Directory commands ได้อีก

– ส่วนที่เจ็ดเรียกว่า Command menu แสดงรายการชุดคำสั่งที่สามารถเรียกใช้ได้ในขณะนั้น โดยปกติแล้วชุดคำสั่งที่แสดงนี้จะเป็น Standard Directory commands (เมื่ออยู่ระหว่างการใช้งานไดเรคทอรีวินโดว์) และ Standard File commands (เมื่ออยู่ระหว่างการใช้งานไฟล์วินโดว์) โดย XTreePro Gold ยังมีคำสั่งอื่นอีก 2 ประเภทคือ Ctrl commands และ Alt commands สำหรับ Directory commands และ File commands ด้วย (รวมทั้งหมด 6 ชุด)

– ส่วนสุดท้าย คือ ส่วนของ Prompt line เป็นส่วนแสดงข้อความ (messages) และรอรับคำสั่งจากผู้ใช้ สำหรับเติมข้อมูลที่ต้องการในการเรียกใช้คำสั่งบางชุด

จากจอภาพหลักจะเห็นได้ว่า XTreePro Gold นำเสนอข้อมูลทุกอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ไว้อย่างเพียบพร้อมบนจอภาพนี้เพียงจอเดียวเท่านั้น และยังสามารถปรับแก้ข้อมูลให้โดยอัตโนมัติตลอดเวลาใช้งาน แต่นี่ยังเป็นเพียงเปลือกนอกของ XTreePro Gold เพราะส่วนสำคัญหรือหัวใจของโปรแกรมก็คือชุดคำสั่งต่าง ๆ ที่ XTreePro Gold ตระเตรียมไว้ให้

ชุดคำสั่งของ XTreePro Gold

การที่ XTreePro Gold ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนึ่งใน "Editor's Choice" ของทีมงาน PC Labs และได้คะแนนในส่วนของการจัดการดิสค์สูงที่สุดนั้นขึ้นอยู่กับชุดคำสั่งทั้งหลายของ XTreePro Gold นี่เอง ซึ่งในส่วนนี้แหละที่ผู้ใช้จะได้รับประโยชน์จาก XTreePro Gold อย่างเต็มที่ ผู้ใช้จะประจักษ์ได้ว่าดอสเชลล์ที่ดีควรจะทำอะไรได้บ้าง

ประเภทของชุดคำสั่งใน XTreePro Gold แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกันตามลักษณะการทำงานหรือหน้าที่ของชุดคำสั่งเหล่านั้น ได้แก่

– Standard Commands ชุดคำสั่งที่แสดงอยู่บริเวณตอนล่างของจอภาพ (ในส่วนของ Command menu) เสมอ โดยที่คำสั่งประเภทนี้จะทำหน้าที่จัดการกับไดเรคทอรีและไฟล์ในลักษณะเฉพาะตัว (individual) หมายความว่าการเรียกใช้คำสั่งต่าง ๆ ในชุดนี้จะมีผลเฉพาะกับไดเรคทอรีหรือไฟล์ที่ผู้ใช้เลือก (มีแถบสว่างปรากฏ) เท่านั้น

– Control Key Commands เป็นชุดคำสั่งที่จะแทนที่คำสั่งชุดที่มีอยู่ (ในส่วนของ Commands menu) เมื่อกดแป้น <Ctrl> ค้างไว้ คำสั่งในกลุ่มนี้จะจัดการกับไฟล์หรือไดเรคทอรีเป็นกลุ่ม ๆ (มากกว่าหนึ่งรายการ) ด้วยการเลือกไฟล์ที่ต้องการโดยใช้คำสั่ง 'Tag' (หรือ 'Ctrl/Tag') แล้วจึงจัดการกับไฟล์เหล่านั้นต่อไป

– Alt Key Commands คำสั่งประเภทนี้จะแสดงให้เห็นบนจอภาพแทนชุดที่มีอยู่ใน Command menu หากกดแป้น <Alt> ค้างไว้ คำสั่งประเภทนี้จะทำหน้าที่นอกเหนือจากชุดคำสั่งที่มีอยู่ใน Standard Commands ซึ่งปกติแล้วคำสั่งประเภท Alt Commands เรา จะใช้ไม่ค่อยบ่อยนัก แต่เป็นคำสั่งที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานบางอย่างกับดิสค์

การเรียกใช้คำสั่งของ XTreePro Gold 2.0 สามารถใช้วิธีการเดิมคือกด

แป้นตัวอักษรที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ของชื่อคำสั่งที่ต้องการ และวิธีใหม่ที่เพิ่มเข้ามาในเวอร์ชันนี้คือ การเรียกใช้แบบพูลดาวน์เมนู ซึ่งเราสามารถเลือกใช้ได้ตามอัธยาศัย

ถ้าเลือกใช้วิธีการเดิมเราสามารถเรียกใช้คำสั่งต่าง ๆ ที่แสดงอยู่ใน Command menu (ปกติจะเป็นชุดคำสั่งประเภท Standard Commands) ที่ได้จากไดเรคทอรีวินโดว์และไฟล์วินโดว์ โดยที่แต่ละวินโดว์จะเรียกใช้คำสั่งได้ 3 ชุดคือ Standard Commands, Ctrl Commands และ Alt Commands เท่ากับว่าเรามีคำสั่งที่จะเลือกใช้ได้ทั้งหมด 6 ชุดจากจำนวนสองวินโดว์ สำหรับวินโดว์ที่ระบบกำลังติดต่ออยู่จะมีแถบสว่างปรากฏอยู่ อย่างไรก็ตามคำสั่งทั้ง 6 ชุดนั้น บางคำสั่งสามารถเรียกใช้ได้จากไดเรคทอรีวินโดว์และไฟล์วินโดว์ ซึ่งชุดคำสั่งทั้งหมดของ XTreePro Gold ได้แสดงไว้ในตารางที่ 2 และ 3 แล้ว

ตารางที่ 2 ชุดคำสั่งของไดเรคทอรีวินโดว์

DIRECTORY COMMANDS

Standard	CTRL	ALT
Available		
Compare		
Delete		
Edit		
Filespec		
		ALT/File display
Global	CTRL/Global	
		ALT/Graft
		ALT/Hide
Invert	CTRL/Invert all	
Log disk		ALT/Log disk
Makedir		
Oops!		
Print		
		ALT/Prune
Rename		
		ALT/Release disk
Showall	CTRL/Showall tagged files	
		ALT/ Sort criteria
Tag	CTRL/Tag all	ALT/Tag
Untag	CTRL/Untag all	ALT/Untag
Volume		
eXecute		ALT/eXecute
		ALT/Wash disk
Quit		ALT/Quit
F1 help		
		ALT/F2 format
		ALT/F3 relog dir
F7 autoview		
F8 split		
F9 menu		ALT/F9 video mode
F 10 commands		ALT/F10 configure

การใช้งานคำสั่งใน XTreePro Gold แบบพูลดาวน์ใช้วิธีกดแป้น <F10> ระบบจะแสดงรายการเมนูของชุดคำสั่งไว้ให้ที่บรรทัดแรกของจอภาพมีอยู่ด้วยกัน 6 รายการคือ XTree, File, Directory, Volume, Tag และ Window ซึ่งเราสามารถเลือกรายการและชุดคำสั่งเหล่านี้ผ่านแป้นลูกศร หรืออาจใช้แป้นอักษรต่าง ๆ ตามที่แสดงไว้พร้อมกับรายการคำสั่งในเมนูก็ได้เช่นกัน รูปที่ 3 เป็นหน้าตาจอภาพหลักของ XTreePro Gold เมื่อมีการเรียกใช้ยูสเซอร์อินเตอร์เฟสแบบพูลดาวน์เมนู

สำหรับหน้าที่และวิธีการทำงานของแต่ละคำสั่งใน XTreePro Gold คงจะต้องศึกษาและทดลองด้วยตัวเอง หรืออ่านรายละเอียดจากคู่มือ XTreePro Gold จะสะดวกกว่า

อยากรันโปรแกรมอื่นด้วย

สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้อย่างหนึ่งในการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ก็คือการรันโปรแกรมพร้อมกันหลาย ๆ ตัว เช่น โปรแกรมประเภทดาต้าเบส, สเปรดชีต และเวิร์ดโปรเซสเซอร์ ปกติถ้าเราไม่ได้ใช้งานโปรแกรมประเภทดอสเชลล์ เราคงจะต้องรันภายใต้ดอส (ที่ DOS prompt) แต่เมื่อเราเปลี่ยนมาใช้โปรแกรมดอสเชลล์แล้ว เราก็สามารถรันโปรแกรมที่ต้องการเหล่านั้นได้สะดวกจากดอสเชลล์ด้วย ซึ่งสำหรับ XTreePro Gold แล้วงานนี้ถือได้ว่าอยู่ในระดับดีเยี่ยมเลยทีเดียว เพราะเราสามารถรันโดยไม่ต้องออกจาก XTreePro Gold ได้ถึง 3 วิธีคือ

– การเรียกใช้จากแอพพลิเคชั่นเมนู

ตารางที่ 3 แสดงชุดคำสั่งของไฟล์วินโดว์

FILE COMMANDS

Standard	CTRL	ALT
Attriutes	CTRL/Attributes	
	CTRL/Batch	
Copy	CTRL/Copy	ALT/Copy
Delete	CTRL/Delete	
Edit		
Filespec		
		ALT/File display
Invert		
Log disk		ALT/Log disk
Move	CTRL/Move	
New date		
Open		
Print	CTRL/Print	
Rename	CTRL/Rename	
		ALT/Release disk
	CTRL/Search	
		ALT/Sort criteria
Tag	CTRL/Tag all	ALT/Tag
Untag	CTRL/Untag all	ALT/Untag
View	CTRL/View	
eXecute		ALT/eXecute
Quit		ALT/Quit
F1 help		
		ALT/F2 format
		ALT/F3 relog dir
		ALT/F4 compare
	CTRL/F5 archive files	ALT/F5 open archive
	CTRL/F6 merge tag	
F7 autoview		
F8 split	CTRL/F8 partial untag	
F9 menu		
F10 commands		

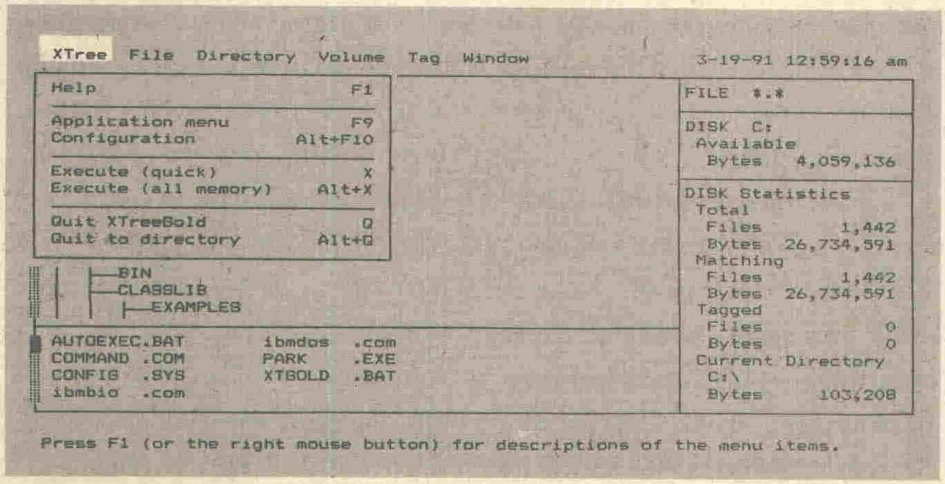

รูปที่ 3 แสดงจอภาพหลักของ XTreePro Gold เมื่อเรียกใช้พูลดาวน์เมนู

- เรียกใช้คำสั่ง 'eXecute'
- เรียกใช้ด้วยคำสั่ง 'Open'

ทั้ง 3 วิธีต่างก็ให้ความสะดวกสบายกับผู้ใช้ทุกวิถีทาง เราสามารถสั่งให้รันโปรแกรมที่ต้องการด้วยวิธีที่เรียกว่า 'point-and-shoot' คือเลือกโปรแกรมที่ต้องการแล้วกดแป้นคำสั่ง eXecute, Open หรือแป้น <Enter> ในกรณีของแอพพลิเคชั่นเมนู และเมื่อเลิกใช้โปรแกรมเหล่านั้นก็สามารถกลับเข้าสู่การทำงานปกติของ XTreePro Gold ได้

แอพพลิเคชั่นเมนูเป็นวิธีการแรกที่ใช้เรียกหรือรันโปรแกรมอื่นภายใต้ XTreePro Gold เปิดโอกาสให้เราสร้างรายการต่าง ๆ ของโปรแกรมที่ต้องการรันจากแอพพลิเคชั่นเมนูได้ เราสามารถสร้างเมนูในลักษณะโครงสร้างแบบต้นไม้เหมือนกับโครงสร้างไดเรคทอรี (directory structure) ของ XTreePro Gold ซึ่งในส่วนของแอพพลิเคชั่นเมนูนี้ได้เตรียมชุดคำสั่งไว้ให้ใช้แล้ว เราสามารถเรียกใช้คำสั่งแบบพูลดาวน์เมนูด้วยการกดแป้น <F10> จะปรากฏรายการเมนูของชุดคำสั่งขึ้นที่บรรทัดบนสุดของจอภาพ (ดังรูปที่ 4) ขั้นต่อไปให้เลือกรายการและชุดคำสั่งที่ต้องการได้ตามแบบฉบับของวิธี point-and-shoot สำหรับการสร้างชุดคำสั่งให้แต่ละรายการบนแอพพลิเคชั่นเมนูนั้นทำได้โดยยึดลักษณะและกฎเกณฑ์ในการสร้างแบตช์ไฟล์ของดอสนั่นแหละ

eXecute วิธีหนึ่งที่จะรันโปรแกรมอื่นจาก XTreePro Gold เลยโดยใช้คำสั่ง 'eXecute' (หรือ 'Alt/eXecute') เพื่อให้ XTreePro Gold แสดงบรรทัดรับคำสั่ง (prompt line) สำหรับเรียกใช้โปรแกรมที่ต้องการต่อไป การ

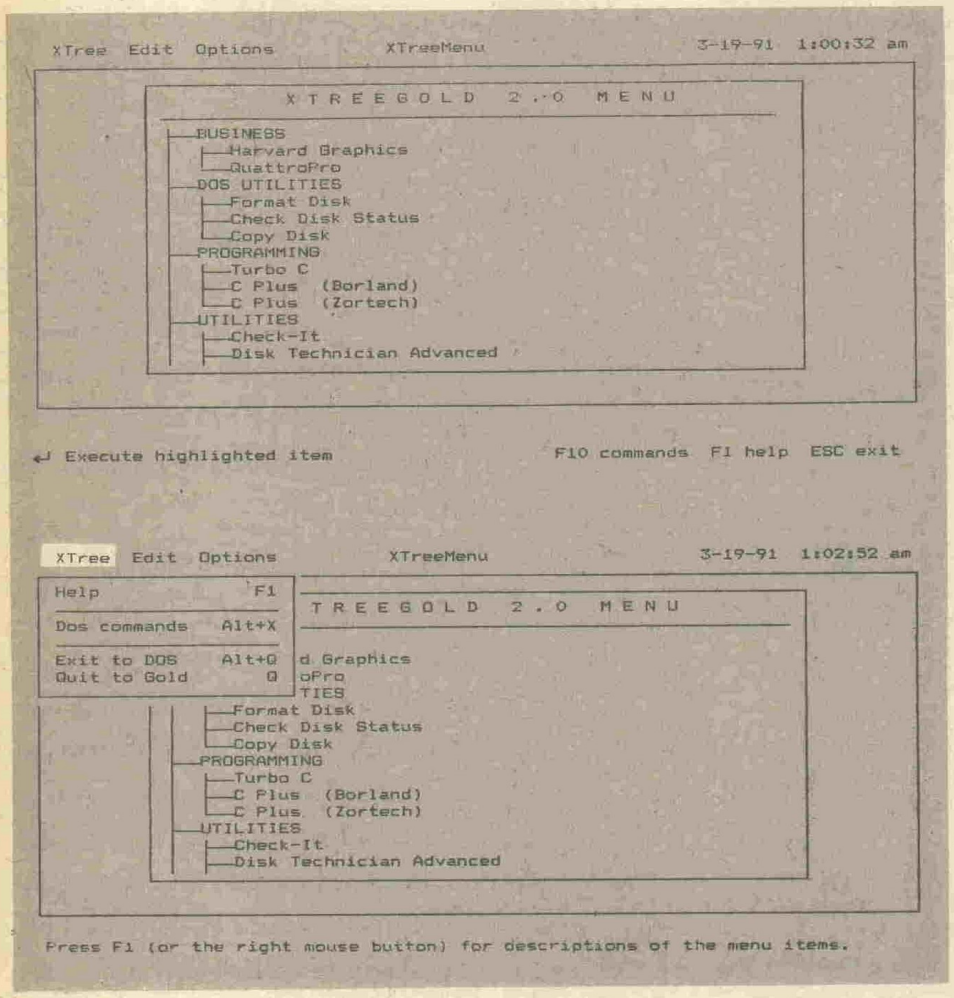

รูปที่ 4 แสดงจอภาพของแอพพลิเคชั่นเมนู และเมื่อเรียกใช้พูลดาวน์เมนู

เรียกใช้คำสั่ง 'eXecute' นี้สามารถเรียกจากไดเรคทอรีวินโดว์และไฟล์วินโดว์ได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะกำลังทำงานในส่วนไหนของ XTreePro Gold

ถ้าเป็นการเรียกใช้จากไดเรคทอรีวินโดว์ ระบบจะแสดง prompt line (command shell) ภายใต้ DOS prompt แสดงชื่อไดเรคทอรี (path) ที่ระบบติดต่ออยู่ในขณะเรียกใช้คำสั่ง 'eXecute' และถ้าต้องการจะรันโปรแกรมชุดไหนก็เติมชื่อไฟล์แล้วกดแป้น <Enter> เป็นอันเรียบร้อย แต่วิธีที่สะดวกกว่าคือการเลือกชื่อไฟล์ที่ต้องการก่อนในไฟล์วินโดว์ จากนั้นจึงเรียกใช้คำสั่ง 'eXecute' ระบบจะแสดง prompt line พร้อมด้วยชื่อไฟล์ที่เลือกไว้ด้วย เราสามารถกดแป้น <Enter> เพื่อสั่งรันโปรแกรมนั้นได้เลย

คำสั่ง Open จะทำให้ผู้ใช้รันโปรแกรมที่ต้องการได้สะดวกยิ่งกว่าการใช้แอพพลิเคชั่นและคำสั่ง eXecute เสียอีก เพราะเราสามารถสั่งให้รันโปรแกรมที่ต้องการได้พร้อมกับไฟล์ข้อมูลที่ต้องการเลย สำหรับคำสั่งนี้จะต้องเรียกใช้จากไฟล์วินโดว์โดยพิมพ์คำสั่ง 'Open' หรือ 'Alt/Open'

ถ้าเราตัดสินใจใช้คำสั่งนี้เพื่อรันโปรแกรมที่ต้องการจากไฟล์ข้อมูลล่ะก็ เราจะต้องจัดเตรียมแบตช์ไฟล์ไว้เรียกใช้โปรแกรมหลักด้วย โดยที่แบตช์ไฟล์นี้จะต้องมีคำสั่งเรียกใช้โปรแกรมอ่านไฟล์ข้อมูลที่ต้องการด้วย ส่วนวิธีการใช้งานก็คือการเลือกไฟล์ข้อมูลที่ต้องการ (โดยใช้แป้นลูกศรเลือกรายชื่อไฟล์ภายในไฟล์วินโดว์) แล้วเรียกคำสั่ง 'Open' จะส่งผลให้ XTreePro Gold เรียกใช้โปรแกรมที่ต้องการ พร้อมเรียกใช้งานไฟล์ข้อมูลที่เลือกไว้ให้โดยอัตโนมัติ

ส่วนของ Viewers

โปรแกรม XTreePro Gold รุ่นก่อนมีข้อเสียเปรียบโปรแกรมประเภทเดียวกัน อาทิ PC Tools Deluxe 6.0 ในเรื่อง Viewers ตัวที่จะทำหน้าที่แสดงข้อความ (content) ของไฟล์ในลักษณะรูปแบบที่เป็นจริงไม่น้อยเลย แต่เมื่อปรับปรุงถึงเวอร์ชัน 2.0 แล้วก็นับว่า XTreePro Gold ได้แก้หน้าคืนกลับมาได้ เพราะได้เพิ่ม Viewers พร้อมกับเวอร์ชันนี้หลายสิบตัวทีเดียว (ดังรูปที่ 5) ซึ่งดู ๆ แล้วน่าจะเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ทั่วไปแล้ว

ส่วนการเรียกใช้ Viewers ต่าง ๆ เหล่านี้สามารถทำได้ 2 แบบด้วยกันคือ การเรียกใช้คำสั่ง 'View' (หรือ 'Alt/View') ในชุดคำสั่งของ File commands (ต้องเรียกใช้จากไฟล์วินโดว์) หรือเรียกใช้ด้วยคำสั่ง 'autoview' ด้วยการกดแป้น <F7> จากไฟล์วินโดว์เช่นเดียวกัน

– View เป็นคำสั่งในชุดของ File commands ทำหน้าที่เรียก Viewers ที่เหมาะสมกับประเภทของไฟล์ที่ต้องการดู (view) โดยอัตโนมัติ เมื่อเรียก

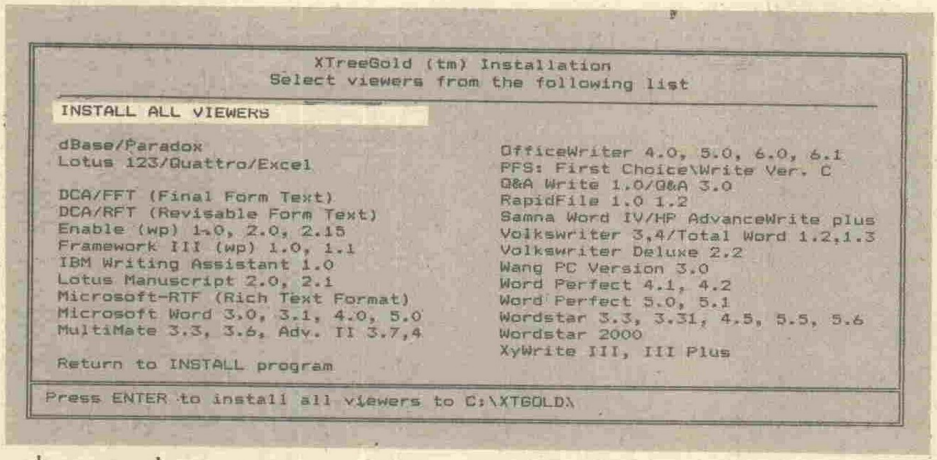

รูปที่ 5 แสดงรายชื่อของ Viewers ใน XTreePro Gold

เอดิเตอร์ใน XTreePro Gold

คุณสมบัติอีกอย่างหนึ่งที่จะขาดเสียไม่ได้สำหรับโปรแกรมประเภทดอสเชลล์คือ built-in text editor ซึ่ง XTreePro Gold เตรียมไว้ให้พร้อมใช้งานได้เลย โดยเท็กซ์เอดิเตอร์ตัวนี้มีชื่อไม่เหมือนใครคือ '1 WORD' ซึ่งคุณสมบัติหรือวิธีการใช้งานโดยทั่วไปจะเหมือนกับโปรแกรมเวิร์ดโปรเซสเซอร์ยอดนิยมคือ 'เวิร์ดสตาร์' สำหรับการใช้งาน '1 WORD' โปรแกรม

ใช้คำสั่งนี้ XTreePro Gold จะแสดงข้อความของไฟล์ที่เลือก (มีแถบสว่างทับอยู่) บนจอภาพแบบเต็มจอ (ดังรูปที่ 6) เราสามารถทำอะไร ๆ กับข้อความเหล่านั้นได้อีกหลายอย่าง ไม่ว่าการเลื่อนดูข้อความ การแก้ไข การค้นหา การเปลี่ยนรูปแบบ (formated) การแสดงข้อความของไฟล์ที่กำลังติดต่อ เช่น ASCII, Dump, Hex, Mask และ Wordwrap เพราะเมื่อเรียกใช้คำสั่งแล้วยังมีคำสั่งอื่นให้เรียกใช้อีกหลายชุด

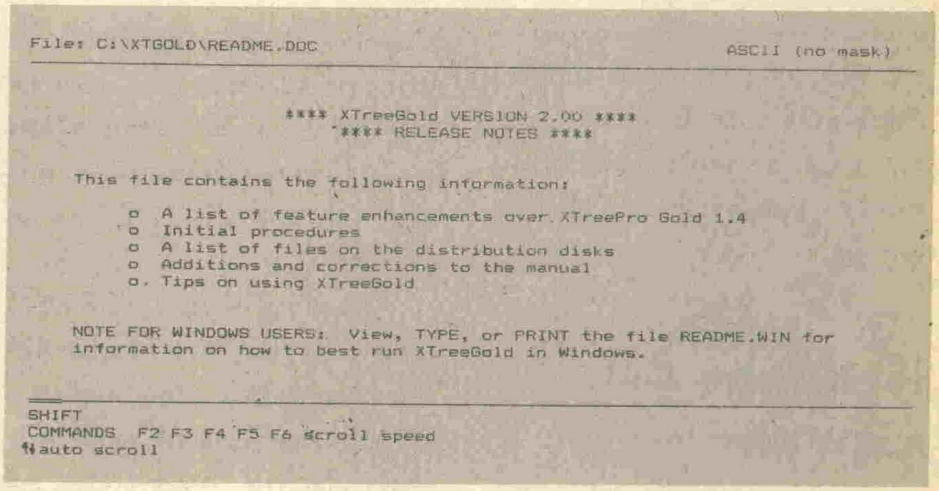

รูปที่ 6 แสดงจอภาพของ XTreePro Gold เมื่อเรียกใช้คำสั่ง View

– Autoview ทำหน้าที่แสดงข้อความของไฟล์เช่นเดียวกับคำสั่ง 'View' แต่คำสั่งนี้เหมาะกับการดูข้อความหลายๆ ไฟล์ เพราะจะทำได้เร็วกว่าการใช้คำสั่ง 'View' โดยจะแบ่งจอภาพออกเป็น 2 ส่วนตามแนวตั้ง (ดังรูปที่ 7) ส่วนหนึ่งจะแสดงชื่อไฟล์ อีกส่วนหนึ่งแสดงข้อความของไฟล์ที่มีแถบสว่างปรากฏอยู่ ฉะนั้นเมื่อเราเลื่อนแถบสว่างไปยังชื่อไฟล์ไหน XTreePro Gold จะแสดงข้อความของไฟล์นั้นทันที ทำให้สะดวกในการค้นหาไฟล์ที่ต้องการ และเมื่อพบแล้วเราก็สามารถดูข้อความเหล่านั้นโดยละเอียดด้วยการเรียกคำสั่ง 'View' อีกครั้ง

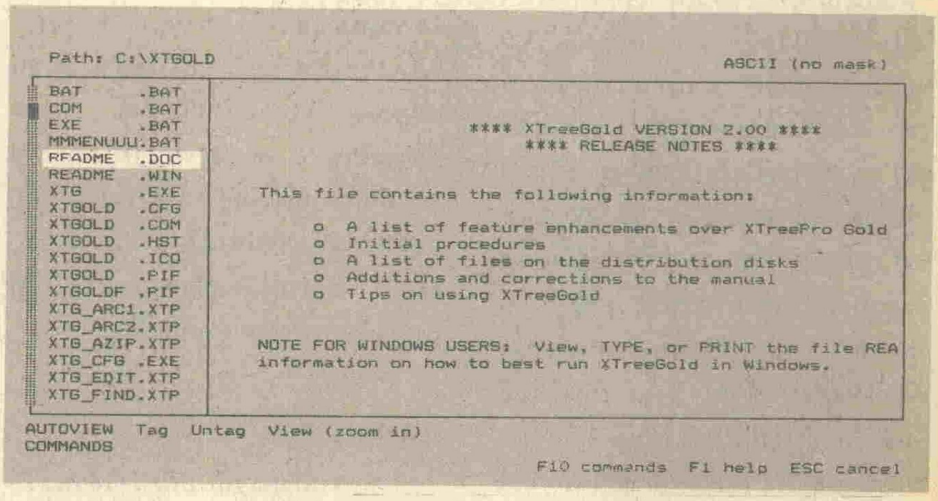

รูปที่ 7 แสดงจอภาพของ XTreePro Gold เมื่อเรียกใช้คำสั่ง autoview (<F7>)

XTreePro Gold จะเรียกใช้คำสั่งนี้ได้ทั้งจากไดเรคทอรีวินโดว์ (ใช้คำสั่ง 'Alt/Edit') และไฟล์วินโดว์ (ใช้คำสั่ง 'Edit') รูปโฉมของจอภาพเมื่อเรียกใช้คำสั่ง 'Edit' (หรือ 'Alt/Edit') ได้แสดงไว้ในรูปที่ 8

XTreePro Gold ยินยอมให้ผู้ใช้เปลี่ยนไปใช้เท็กซ์เอดิเตอร์ที่เรานิยมชมชอบ หมายความว่าเราสามารถบอกให้ XTreePro Gold เรียกใช้โปรแกรมเท็กซ์เอดิเตอร์ที่ต้องการแทนการเรียกใช้โปรแกรม '1 WORD' และถ้าเปลี่ยนไปใช้เท็กซ์เอดิเตอร์ที่ต้องการแล้ว (ซึ่งสามารถทำได้จากการแก้ไข configuration file ของ XTreePro Gold) ทุกครั้งที่เรียกใช้คำสั่ง 'Edit' โปรแกรม XTreePro Gold จะเรียกใช้เอดิเตอร์ตัวนั้นทุกครั้ง จนกว่าจะมีการแก้ไขให้เป็นอย่างอื่น

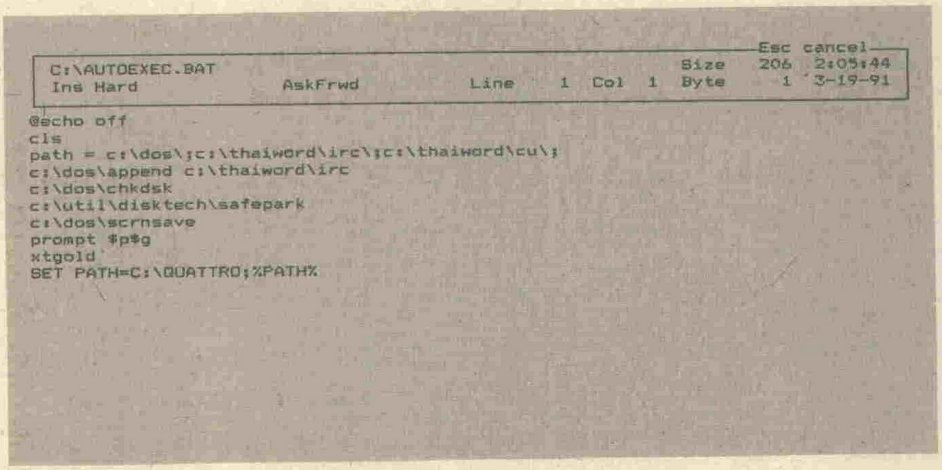

รูปที่ 8 แสดงจอภาพของ XTreePro Gold ขณะเรียกใช้คำสั่ง Edit

ใช้ XTreePro Gold คู่กับ Window

XTreePro Gold ได้เพิ่มคุณสมบัติที่ทำให้โปรแกรมตัวนี้ทันสมัยขึ้นอีกมากมาย สามารถเรียกใช้ได้ภายใต้โปรแกรมลือชื่อ เช่น Window 3.0 ของไมโครซอฟต์ ดูเหมือนว่าในขณะนี้โปรแกรมดอสเชลล์ตัวอื่นยังทำไม่ได้ เพราะ XTreePro Gold ไม่ใช่รันได้เพียงในโหมดมาตรฐานของ Window 3.0 เหมือนกับโปรแกรมอื่นเท่านั้น แต่ยังสามารถรันภายในวินโดว์ของ Window 3.0 เหมือนกับเป็นส่วนหนึ่งของ Window 3.0 ด้วย (ถึงแม้ว่าอาจจะมีข้อจำกัดอยู่บ้างก็ตาม) โดยได้จัดเตรียมไฟล์ข้อมูล (*.PIF) ที่จำเป็นต้องใช้ไว้ให้เรียบร้อยแล้วในชุดโปรแกรมของ XTreePro Gold ถ้าผู้ใช้ต้องการรันโปรแกรม XTreePro Gold ใน Window 3.0 แล้วล่ะก็จำเป็นจะต้องติดตั้งโปรแกรมพิเศษเพิ่มเติมจากการติดตั้งตามปกติ แต่ก็ไม่ได้ก่อให้เกิดความยุ่งยากอะไรมากนัก

ถึงแม้ว่าผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในบ้านเราจะมีอยู่เพียงส่วนน้อยที่ใช้โปรแกรม Window 3.0 (หมายถึงการใช้งานใน 386 Enhance Mode ที่จะต้องรันโปรแกรม Window 3.0 บนเครื่องเอที 386 และมีหน่วยความจำแรมอย่างน้อย 2 เมกะไบต์) ซึ่งอาจจะทำให้คุณสมบัติข้อนี้ไม่ค่อยน่าสนใจนัก แต่คงจะเป็นที่ถูกอกถูกใจผู้ที่ใช้งาน Window 3.0 อย่างแน่นอน เพราะ XTreePro Gold สามารถทำงานได้ดีกว่าดอสเชลล์ที่มีอยู่ใน Window 3.0 อยู่แล้ว จนอาจกล่าวได้ว่า XTreePro Gold นั้นสามารถสร้างความพอใจให้กับผู้ใช้ทุกกลุ่มได้เต็มเปี่ยม

ส่งท้าย

มาจนถึงตรงนี้ผมคิดว่าได้แนะนำโปรแกรมประเภทดอสเชลล์ที่ชื่อว่า 'XTreePro Gold' ให้ผู้อ่านได้รู้จักกันพอควรแล้ว ทีนี้ก็ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้อ่านเองว่าจะนำโปรแกรมตัวนี้มาทดลองใช้หรือไม่ แต่ก็อยากจะฝากคำพังเพยของไทยที่ว่า *"สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ"* ส่วนผมเองยังมีความเชื่อว่า XTreePro Gold มีคุณค่าเพียงพอต่อการลงทุนลงแรง และถ้าไม่อยากให้สิ่งดี ๆ หลุดมือไปล่ะก็ อย่ามองข้ามโปรแกรมตัวนี้ไปโดยไม่ได้สัมผัสด้วยตัวเอง เราอาจจะพบว่าเมื่อมี XTreePro Gold แล้ว อย่างอื่น...ไม่ต้องพูดถึง